

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nexø Haandværker-
& Industriforenings
Realskole.

1885 - 1935

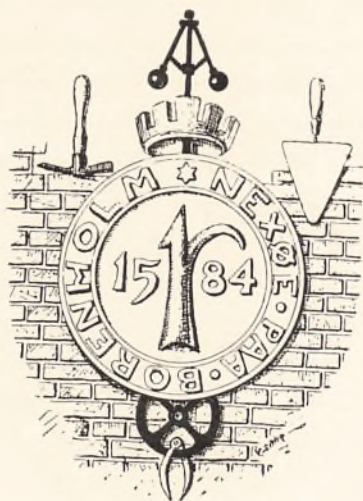
DANSK SKOLEMUSEUM

Rådhusstræde 6

DK-1466 København K

Gave fra Bornholm Museum 2005

Nexø Haandværker-
& Industriforenings
Realskole.

Naar efterfølgende Rids over 50 Aar af Nexø Realskoles Levetid til Overskrift bærer: Et Tilbageblik, ønskes hermed betegnet, at der særlig er lagt Vægt paa at fremdrage Grundlaget for Skolens Tilblivelse og de første Skridt ad Løbebanen, mens endnu Tid er.

At tale om et 50-Aars Jubilæum er maaske noget af en Tilsnigelse, da jo — som det vil ses — et Forarbejde til en Realskole alt var iværksat og delvis realiseret Aarene forud, — ligesom det kan have sin Vanskelighed at afgøre, om det er Aabningen af Pigeskolen d. 1. September 1885 eller Drengenes Start d. 1. November samme Aar, der har Krav paa Fortrinsretten til Mindedagen.

Foruden Skolens og Foreningens Protokoller har egne Oplevelser samt skriftlige og mundtlige Meddelelser fra forskellige Sider ydet Stoffet til den skildrede Periode. For disse sidste vil jeg gerne her udtale min Erkendtlighed, idet jeg retter en særlig Tak til Lærersinde, Frøken N. Ingerslev, Præstø, Pigeskolens første Leder, for adskillige uundværlige Vink og Træk fra Skolens første Aar. Det er mig derfor en kær og naturlig Trang i taknemmelig Veneration at tilegne Frk. Ingerslev, den sidste paa Skansen af hine Dages Pionerer, disse Mindeblade.

A. JENSEN

NEXØ REALSKOLE

1885 — 1935

ET TILBAGEBLIK

NEXØ HAANDVÆRKER- & INDUSTRIFORENING, stiftet d. 10. December 1880, fik allerede ved Formandsskiftet Aaret efter i Toldkontrolør A. Stub en Leder, hvis Betydning for Byen i flere Henseender skulde komme til at række langt ud i Fremtiden. En stejl, egenraadig Karakter, parret med en voldsom, til Tider hensynsløs Energi og en mageløs Arbejdsevne er vel de Træk, der falder mest i Øjnene ved Betragtningen af hans kraftfulde, noget barske Ansigt og Fremtræden. Men dette Billede vilde være fortegnet, hvis ikke hertil føjedes Linjer af et ædlere og blidere Præg: et klart og dristigt Vidsyn samt den selvhjulpne Mands varme og aabne Hjerter for de smaa og svage, der trængte til en Haandsrækning i Kampen for at vinde frem og op.

Det blev denne Mand, der først og fremmest skabte Mulighed og Ranmer for den Realskole, der i Aar kan fejre 50-Aaret for sin Bestaaen, idet han gennemførte Rejsningen af den efter Tidens Forhold anselige Bygning, der paa een Gang skulde rumme Undervisningslokaler for unge Haandværkerlærlinge, en Drengerealskole med Præliminæreksamen som Maal, en højere Pigeskole samt en Sal, hvori Foreningens Medlemmer kunde samles til Møder og Fest. Hertil ydedes — foruden Støtte fra Kommune, Amt og Privatfolk — en Finanslovbevilling paa 8000 Kr., bl. a. af Hensyn til den for Byen og Nabosognene planlagte Realskole. Dennes Forløber, en privat Drengeskole, var Aarene forud under vekslende Vanskeligheder søgt opretholdt af en Forældresammenslutning med Fuldmægtig — senere Kancelliraad Schjørring som Formand og den meget vel anskrevne cand. phil. Chr. Hoffmann som Leder (i Novbr. 1884 afløst af cand.

phil. A. F. A. Rostock Kurtzhals). — En noget tilsvarende Undervisning af Pigebørn gaves af et Par ældre Søstre Davidsen i deres private Hjem.

I Sommeren 1885 stod Bygningen færdig fra Snedkermester M. P. Hammers Haand og indviedes med en storstilet Udstilling af Industrivarer, Haandværks- og Husflidsfrembringelser, Mejeriprodukter, tilberedt Fisk og Fiskeriredskaber, sidstnævnte med Deltagere ogsaa fra Udlandet.*)

Efter dette Krafttag — selve Udstillingen strakte sig fra $\frac{4}{7}$ til $\frac{9}{8}$ 85 med stærk Tilslutning fra nær og fjern — kunde man da omsider tænke paa at aabne Dørene for den Ungdom, Bygningen skulde give Husly.

Ved Udformningen af Realafdelingens Skoleplan havde Stub en virksom Støtte i den ny Sognepræst til Nexø-Bodilsker, Provst A. Jensen (før sin Præstegerning Overlærer i Køge og saaledes vel rustet til denne vigtige Opgave). Mens Stub gennem et sandt Bombardement af Andragender og Petitioner med hartad uafrystelig Stædighed hagede sig fast i enhver bevilgende Myndighed, der paa nogen Maade kunde komme i Betragtning som Tilskudsyder til det omfattende Foretagende, tager man næppe fejl, naar man i første Linje tilskriver Provsten Æren for Klarlæggelsen af de Principper, hvorefter Undervisningen tænktes gennemført.

Et særdeles omfangsrigt Andragende tilstilledes desangaaende Kirke- og Undervisningsministeriet $\frac{15}{8}$ 84. Nogle Udpluk af særlig Interesse for vort Emne skal anføres:

— Som Vederlag for en Gave**) fra Nexø Commune paa 4500 Kr. har Byraadet betinget sig, at der til Afbenyttelse for en privat Realskole i den ny Bygning skal indrettes og stedse holdes rede tvende Klasseværelser, hvert paa mindst 100 Al.² Størrelse.

Nogle faa Mænd heri Byen og det nærmest liggende Sogn Bodilsker have vel holdt en lille privat Realskole i Gang nogle Aar, men den er nu overtaget af Læreren selv, Hr. Chr. Hoffmann, og drives for hans Regning. — Denne Skole har hidtil afhjulpen nogle Savn, idet den har aabnet enkelte Børn Adgang til en ret god Undervisning, men tilfredsstillende Fordringerne til en virkelig Realsundervisning, saaledes som den nutildags anlægges, har den ikke kunnet magte. Thi det ligger i Forholdenes Natur, at den maa lide af væsentlige Ulemper, blandt hvilke man skal tillade sig at paapege,

*) Se nærmere herom og om andre Forhold Foreningen angaaende: Nexø Haandværker- & Industriforening 1880—1930 — Et Overblik.

**) Denne realiseredes dog aldrig, da Foreningen ikke mente at kunne antage de Betingelser, der efterhaanden sammenkædedes med den.

at da Bestyreren paa Grund af de sparsomme Pengemidler, som staar til hans Raadighed, er saa at sige ene om Undervisningen eller i al Fald kun kan skaffe sig en ringe Hjælp af en Timelærer, maa Børn paa forskellige Alders- og Udviklingstrin undervises i samme Klasse, hvad der selvfølgelig er til Skade for Elevernes Fremgang, hvorvel denne efter Omstændighederne har været upaaklagelig. Dernæst medfører Skolens aldeles private Charakter, idet den ikke nyder noget som helst Tilskud, at Betalingen for Undervisningen maa være saa høj, at den faktisk kun kommer ganske enkelte mere bemidlede Mænds Børn til Gode, medens adskillige Forældre, der have Børn, som kunne modtage og føle Trang til en videregaaende Uddannelse, holde sig tilbage, fordi de ikke have Raad til at betale et højt Contingent for deres Børns Undervisning i en saadan Skole. Desuden er der andre, der holde sig tilbage, fordi Skolen i sin nuværende Skikkelse ikke kan sætte sig et bestemt Maal i en Eksamen. — — (Efter en Paapegelse af Vanskelighederne ved overhovedet at holde den tidligere Skole i Gang og de deraf flydende Ulemper for Byens Borgere, hvis pekuniære Evne paa faa Undtagelser nær ikke ligger over Jævnmaalet, fortsættes med følgende velbegrundede Betragtning:)

Disse Omstændigheder have derfor, som naturligt er — været Ønsket hos alle dem, der erkjende en god Undervisnings overordentlige Betydning for de unge og Samfundet i det hele, om her at faa oprettet en Realskole, der ikke er overladt til det private Initiativ, og som altid maa komme til at lide af de hos den nuværende private Realskole paapegede Brøst, men hviler paa et mere sikkert Grundlag ved Tilskud fra de høje Statsmyndigheder. Og man tillader sig at udtale den Overbevisning, at en saadan Skole vilde blive af uberegnelig Værdi for Nexø By og omliggende Sogne, idet ikke alene mindre bemidlede Mænds Børn, men selv ligefrem Smaakaarsfolk, som fortrinsvis skulde have Adgang til at opnaa Fripladser eller dog nedsat Betaling (man har tænkt foreløbig at oprette 6 Fripladser) saa sig i Stand til at skaffe deres Sønner et saadant Grundlag for almindelig Dannelse, som Samtiden gjør Fordring til, og som stilles som Betingelse for Indtrædelsen i mange Livsstillinger. At holde en Elev i en saadan Realskole vilde efter den Beregning, man har opstillet, koste c. 100 Kr. contant, naar Eleven enten har hjemme i selve Byen eller ikke bor længere fra samme, end at han gaaende kan søge Skolen fra Landet. — — —

Hermed mener man at have givet tilstrækkelig Motivering for Oprettelsen af en Drengerealskole med alm. Forberedelseseksamen som Maal, og Skrivelsen bærer hidtil tydeligt Vidnesbyrd om at væ-

re udarbejdet af sine to Ophavsmænd i skøn Forening. Men ogsaa Pigebørnene ansaas for at have Krav paa at komme i Betragtning ved denne Lejlighed, og den nærmere Begrundelse heraf skyldes sikkert udelukkende Provsten, selv Fader til en statelig Børneflokk, baade Dreng og Piger. Nogle Brudstykker fra dette Afsnit skal li- geledes hidsættes:

— — Man skal i denne Henseende kun ganske korteligt minde om, hvil- ken Vægt der trindt om i vore Dage lægges paa Kvindens Aandsuddan- nelse baade som Maal i og for sig og som Middel til selvstændigt Erhverv og til at udfylde den dannede Husmoders Plads i det frem- tidige Hjem, og at man ogsaa her føler det som en Pligt for sig at medvirke til det Maals Opnaaelse gennem en forbedret Skoleunder- visning. — — Man er derfor kommet paa den Tanke nu, da der i den tekniske Skole uden Vanskelighed kan tilvejebringes Lokale ud- over det, som Drengeskolen kræver, i Forbindelse med denne at sætte en højere Pigeskole, der paa sin Undervisningsplan foruden de almindelige Skolefag og Naturfagene tillige skulde optage to fremmede Sprog. Man har tænkt sig denne Skole inddelt i 2 Klas- ser, af hvilke den nederste skulde være toaarig og undervises sam- men med Drengeskolens yngste Klasse undtagen i de særlige kvin- delige Sysler, hvortil vilde udkræves en Timelærerinde, medens den- ne Klasse ellers ikke vilde kræve en Lærer- eller Lærerindeposts Besættelse. Ældste Klasse vilde blive treaarig og medføre Ansættel- se af en duelig, helst examineret Lærerinde, der tillige skal give Un- dervisning i Dreng- og Pigeskolens Fællesklasse, idet Drengereal- skolens Lærere samtidig besørgede Timer i den særlige Pigeklasse. Det skal villigt indrømmes, at en saadan Form for en Pigeskole ik- ke vil kunne kaldes den allerheldigste, men man formener dog, at derved vilde være gjort en god Begyndelse og betegnet et betyde- ligt Fremskridt. — — —

Sluttelig forventes extraordinært bevilget et Beløb fra Staten paa 3495 Kr. for det første Aar til Realskolens Drift samt Anskaffelse af Materiel, hvorefter man regnede med et fast aarligt Tilskud paa ca. 2500 Kr.

Til Opnaaelse heraf udslynges denne saa karakteristiske Appel:

Naar der ses hen til, at Rønne Realskole, som ligger paa Vestlan- det af Øen, koster Staten mellem 20 à 30,000 Kr. om Aaret, som vitterlig hovedsagelig kun kommer Rønne By og nogle Embedsmænd til Gode, saa tvivle vi ikke om, at de høje Statsmyndigheder ville støtte os i denne Sag.

Kontrolørens Haand er umiskendelig, Metoden virkningsfuldt prø- vet ved anden Lejlighed. — — —

Det skulde blive Pigebørnene, der — med Smaadrene — først rykkede ind i de lokkende Lokaler. Visse Gnidninger bevirkede, at Drengerealskolens Adgang forhaledes et Par Maaneder. Den ny Lærerinde, Frøken Nanna Ingerslev, som i Løbet af det forudgaaende Aar havde forberedt Provstens to ældste Sønner til Statsskolens 3'Kl., aabnede d. 1. Septbr. Dørene for de første Hold Elever. Det viste sig snart, at Frøken Ingerslev — den Dag i Dag virksom Pædagog, Byraads- og Menighedsraadsmedlem i Præstø — var af det rette Stof til Bestridelsen af den krævende Opgave, der stilledes hende. Ganske vist maatte det falde det brave Borgerskab noget for Brystet, at Fag som Gymnastik og Sundhedslære optoges paa Undervisningsplanen. Dog den unge (knap 20-aarige) Leder, der var en selvstændig og energisk Karakter, røbede straks fortrinlige Evner for Skolearbejdet: Kultur og Nidkærhed, Klarhed og Perfektibilitet, samt et sikkert Greb paa at tumle saavel Stof (efterhaanden Tysk, Fransk og Naturhistorie) som Elever, dertil et levende, dybt religiøst Gemyt.

Den 1. Novbr. fulgte de større Drengene efter. Hermed var Installationen fuldbjort, og en nogenlunde normal Undervisning kunde paabegyndes med Lærer, cand. jur. Chr. Petersen som Bestyrer af Realafdelingen og den unge H. Kofoed som Andenlærer. I Løbet af det første Skoleaar var Elevantallet 9 Piger og 35 Drengene.

Indenfor Foreningens Bestyrelse varetog et snævrere Skoleudvalg*), der suppleredes med Provsten som Formand, de to Skolegrupper Tarv. Sidstnævnte som særlig skolekyndig besørgede det pædagogiske Tilsyn, mens Foreningens Formand, Kontrolør Stub, røgtede Finanserne. Skønt disse to stærke og myndige Personligheder jævnlig tørnede sammen, kunde og vilde de dog ikke — for Sagens Skyld — slippe Samarbejdet.

Allerede med Skoleaarets Udgang skiftedes Bestyrer, idet Hr. Petersen afløstes af Skolebestyrer N. P. Jensen fra Løgstør private Realskole. Det mærkedes snart, at denne, der fra sin tidligere Virksomhed medbragte fleraarig Erfaring og alle Dage var besjælet af en sjælden Arbejdsvilje og — glæde, skulde faa overordentlig Betydning for Skolens Trivsel, ja, ved sin ejendommelig stimulerende Personlighed sætte blivende Præg paa de ikke faa Elever, der i Løbet af de følgende 7 Aar kom under hans Paavirkning. Da det saaledes blev ham, der egentlig kom til at bære Realskolen frem, tur-

---

*) Hertil valgte Foreningens Bestyrelse 2 af sine Medlemmer, Børnenes Forældre eller Værger andre 2, mens Provst Jensen traadte til uden Valg og med Ret til at fungere Resten af sin Embedstid.

de muligvis en nærmere Karakteristik af ham, tegnet af en af hans Medlærere, være paa sin Plads her:

31 Aar gammel stod N. P. Jensen dog med 8 Aars Erfaring bag sig udrustet med ualmindelige Gaver som Skolemand: en stiltfærdig men myndig Optræden, som virkede paa Eleverne, saa alle uvilkaarlig blev stille og opmærksomme, en Glæde og Optagethed af Arbejdet, som rev alle med sig; og ved Siden af en mild Forstaaelse af hver enkelt Elevs Anlæg og Vanskeligheder slog han dog aldrig af paa Kravet om Pligtopfyldelse. Hans Elever beundrede og fulgte ham i saa forskellige Fag som Historie, hvor han levendegjorde de store Personligheder, saa de huskedes for bestandig, Dansk — hvor hans egen poetiske Natur løftede Eleverne til at føle, hvad der er skønt og stort, Engelsk — hvor ingen Gløse eller Vending maatte overses, og Matematik, hvor han kunde gøre selv de tørre Sandheder friske og levende. I alle disse Fag dimitterede han glimrende, saa kan nogen siges at have været en ualmindelig og alsidig Skolemand, saa er det N. P. Jensen. Ved hans Arbejde voksede Nexø Realskole i Løbet af nogle faa Aar frem til at blive, hvad Statens tilsynsførende — Prof. Müller, kaldte noget af en Mønsterskole og den første Fællesskole med Eksamensret.

Samtidig med Forst. Jensen ansattes som Tredjelærer ved Skolen O. Mandrup-Poulsen, en frisk og duelig Kraft, hvem Nedskriveren af disse Linjer med særlig Taknemmelighed mindes som sin Barnheds kæreste og fornøjeligste Lærer.

Skoleaaret 1887-88 krævede paa Grund af stærk Tilgang af Elever Oprettelsen af endnu en Klasse. Samtidig indlemmedes Pigeskolen — der ved delvis at forudsætte dobbelte Klassesæt havde vist sig baade urentabel og upraktisk — i Realafdelingen, et dengang ret radikalt Skridt, som Eftertiden til fulde har sagt god for, og som da ogsaa viste sig at blive til Gavn og Glæde.

1888 overdroges der Skolen Eksamensret (allerede Aaret forud bestod 3, hovedsagelig af Forstanderen forberedte Elever, Afgangseksamen ved Universitet), og de første 5 Elever dimitteredes. I Løbet af de fem følgende Aar naaedes et Tal paa ialt 53 Dimittender, hvoraf 7 kvindelige.

Med Udgangen af dette 7=Aar (1893) forlod Forst. Jensen og Frk. Ingerslev Nexø Realskole for at fortsætte henholdsvis som Leder af og Lærerinde ved den nyoprettede Højskole ved Ekkodalen — til Beklagelse for mange Nexøfamiljer, der forgæves havde søgt at bevare dem for Skolen.

Som ny Bestyrer ansattes Lærer ved Rudkøbing pr. Realskole cand. phil. J. N. Lundsgaard, der — alsidig uddannet og varmt in-

teresseret for sin Gerning — ledede Skolen fra 1893 til 1915, fra 1896 til 1911 tillige som Forstander for det af Foreningen oprettede Seminarium, hvor Undervisningen delvis besørgetes af Lærerne ved Realskolen. Fra sin omfattende, ofte brydsomme Virksomhed, der faldt i en for de private Skoler i alt Fald økonomisk set trang Periode, har Hr. Lundsgaard i sine Elevers og Medlæreres Hjerter efterladt sig det smukkeste Minde. Han var en stor Børneven, hensynsfuld og forstaaende overfor sine Medarbejdere, en Kapacitet i sine Hovedfag: Matematik og Tysk.

Oprettelsen af Seminariet i 1896, beliggende langs Skolepladsens søndre Side og opført af Bygmester Johs. Munch, krævede foruden Undervisningslokaler ogsaa en større moderne Gymnastiksal, der siden da har betydet en stor Vinding for Realskolen, hvis Forberedelsesklasser iøvrigt tjente som Øvelsesskole for Seminarieeleverne.

Den betydningsfulde Overgang til Mellemskoleordning foretoges saa betids, at der allerede kunde dimitteres til Mellemskoleeksamen 1907, til Realeksamen dog først to Aar efter, en Ændring, Skolen har haft al Grund til at betragte som et pædagogisk sundt Fremskridt, der taler til Ære for Hr. Lundsgaards Fremsyn og Initiativ.

En lang Række Lærere virkede i denne Periode ved de to Undervisningsanstalter. I saa Henseende skaanedes disse ikke for at dele Kaar med Tidens andre Privatskoler, hvis almindelige Brøst vel nok kan siges at have været de alt for hyppige Lærerskifter. Det vil derfor nærmest bero paa et Skøn, hvis man vilde indlade sig paa at sigte denne brogede Skare, idet alene Pladshensynet forbyder selv en summarisk og for saa vidt værdiløs Oprensning af de mange Navne og Dataer.

Nævnes skal dog som en af de tidligste cand. mag. (senere Dr. phil.) Axel Dam, den nys afdøde Folketingsmand og Fører for Retsstatspartiet, Forfatter til ogsaa en imponerende Række vægtige pædagogiske Skrifter. Hr. Dam startede sin Løbebane som Skolemand her ved Skolen, hvor han dimitterede i Dansk, Engelsk og Fransk til 1899.

Fremdeles Seminarieforstander P. Dam (senere Sørø), som 1900 til 1911 (d. 1918) var knyttet til de to Institutioner, ligeledes fremtrædende Politiker og baade som Menneske og Lærer (Dansk, Engelsk) var Skolerne en meget værdifuld Støtte; gamle Lærer P. A. Petersen, der trofast røgtede sit Hverv fra 1896 til 1918 med Naturhistorie som Hovedfag; C. E. Falbe Hansen, nu Lektor i Nakskov, en meget alsidig og livfuld Lærer, der fra 1906 til 1919 underviste i saa forskellige Fag som Dansk, Tysk, Fransk, Historie og Geografi og ved sit smittende Lune og Underholdningstalent blev

den ganske Bys Kælebarn. Ogsaa den afholdte J. P. Norgaard, cand. theol., senere Sognepræst i Storehedinge, vil mindes; ligeledes cand. mag. A. Juulsen, Roos, cand. theol. P. E. Thomsen (d. 1907); Fru Caroline Petersen, Fru H. Echsteen, A. Bjerre — de to sidstnævnte gennem en lang Aarrække stadig Lærere ved Skolen, de forannævnte — med adskillige andre sikkert fortjenende en større Plads, end deres blotte Navne kræver; fra de sidste Aar fx. Lærer Demcker Hansen, siden 1934 Bestyrer af Magleby Kost- & Realskole.

Da Forst. Lundsgaard paa Grund af svigtende Helbred trak sig tilbage, slidt op i Skolens Tjeneste, besattes Forstanderpladsen med Inspektør ved Marselisborg Kostskole, cand. mag. Louis Møller, en ualmindelig kundskabsrig og vindende Skolemand og dygtig Administrator. Hr. Müller havde ikke blot Evne til at fængsle Eleverne i sin Undervisning (Tysk, Historie Fransk, Dansk), men ogsaa til at vinde deres Hengivenhed. Han skulde dog kun blive ved Skolen i knap 6 Aar, idet han i Februar 1921 overtog et Lektorat ved Nakskov kommunale Gymnasium.

Hans Efterfølger blev Skolens nuværende Forstander, til da Lærer ved Næstved komm. Mellem- & Realskole, g. m. Lærerinde Fru L. M. Jensen (f. Klindt), der ligeledes har virket ved Skolen siden 1921.

Da Seminariet nedlagdes 1918, overgik dets Lokaler til Realskolen, som saaledes fik godt Albuerum. 1922 omordnedes (ved Bygmester P. L. Kofoed) disse dog til Bestyrerbolig (ved hvilken Lejlighed hele Bygningen fik Tagbelægningen fornyet); men samtidig indrettedes et nyt Klasseværelse paa Teknisk Skoles 2. Sal, hvorved denne Etage omsider fik sin længe paatænkte, endelige Afslutning. — I denne Forbindelse skal anføres, at Midterlokalet paa 1. Sal allerede under Forstander Müller paa tidssvarende Maade udstyredes til Naturhistorie- og Fysikklasse, mens det vestlige store Klasselokale i Stueetagen var blevet delt og derved havde afgivet Rum til Lærerværelse og Forstanderens Kontor. En stor Forbedring, der ogsaa kom den tekniske Aftenskole tilpas, betød Installationen af Centralvarmeanlæg (1927) ved Blikkenslagermester O. Eriksen. Midlerne hertil indkom gennem en Bazar, der indbragte Foreningen det smukke Overskud af godt 4000 Kr. Et andet betydende Fremskridt kan noteres for Skoleaaret 1934—35, nml. Indlægning (ligeledes ved O. Eriksen) af W. C. m. m. i Kælderetagen. Denne, som ogsaa rummer Sløjdlokale og Pedelbolig fik ved samme Lejlighed en tiltrængt Oppudsning. Til Dækning af de hermed forbundne Udgifter ydede bl. a. Sparekassen for Nexø og Omegn, der gen-

nem mange Aar har støttet Skolen, og Foreningen selv hver 500. Kr.

Med 1925 indstilledes Forberedelsesklassen, der her som anden Steds vanskelig kunde opretholdes. Skolen bestaar saaledes nu af 4 Mellemskoleklasser og en Realklasse, hvortil Byen yder Hovedkontingentet af Elever; men ogsaa Landsognene afgiver — trods den for Øjemedet meget ugunstige Toggang — stadig sin uundværlige Part, p. t. ca. 25 $\frac{1}{10}$ af samtlige Børn.

Naar da Realskolen i Dag med sine 50 Aar paa Bagen er saa levedygtig som nogensinde, skyldes dette i væsentlig Grad den Forstaaelse og Støtte, den har modtaget fra forskellig Side. Der har saaledes stedse hersket det bedste Forhold mellem den og Borgerskolen, hvorfra den hovedsagelig rekrutteres. Gennem hele Seminarieperioden har Skoleinspektør Kristensen, Lærer J. O. Kofoed og Kordegn H. Madsen, begge Realskolens gamle Elever, stadig haft en vis Forbindelse med os, vedligeholdt gennem de aarlige, gensidige Censorhverv og andet Samarbejde. Ej heller kan det siges, at Kommunen har behandlet Realskolen som Stedbarn gennem de mange Aar, idet den altid har været rede til at træde hjælpende til, naar det har knebet mest. Tilskuddet, som for Tiden andrager 6000 Kr. om Aaret, hvoraf de ca. 2800 til Fripladser, ydes ud fra det prisværdige Princip, at ethvert skolepligtigt Barn i Byen bør have Krav paa samme Beløb, som det koster at faa det undervist i Borgerskolen. Fra Amtet oppebærer Skolen 600 Kr. aarlig, hovedsagelig anvende til Fripladser for Børn fra Landet. Forannævnte Sparekasse har i en længere Aarrække betænkt Virksomheden med et fast aarligt Tilskud paa 300 Kr., 1929—31 endog med 2 Gange 1000 Kr. — Først og fremmest staar Skolen dog i Gæld til Nexø Haandværker- & Industriforening, for hvis Regning den drives, og som ikke blot altid har været lydhør overfor og redbon til at opfylde de Krav, den maatte stille, men ogsaa har forstaaet og forstaaer at skabe de bedste Betingelser for Arbejdsglæde og — ro fra Dag til Dag. Det vil da være paa sin Plads ved denne Lejlighed at rette en hjertelig Tak til hver især af disse Institutioner, for hvad de har virket til Skolens Tarv og Trivsel i halvhundrede Aar, en Tak, som vi tillader os at udstrække til ogsaa at omfatte »Staten«, paa hvis Kappe alene Halvdelen af Skolens Aarsudgifter falder, samt til de af Ministeriet beskikkede Tilsynsmænd, der stod bi med Raad og Daad, nu som tilforn. — — —

Men nu Forudsætningen for hele Virksomheden, de Børneskarer, der i det lange Spand af Aar gik ud og ind heroppe, delende de fælles Kaar i gode og onde Dage. Skolens Maal, den afsluttende Eksamen, er for saa vidt opfyldt, som 213 Elever dimitteredes med

Præliminæreksamen og 247 med Realeksamen, mens 409 underkastede sig Mellemskoleeksamen — alt til og med Juli 1935. Disse tørre Tal faar da tjene som Bevis for Skolens Indsats og Berettigelse.

Spredt trindt om Land og vide om Verden, adskillige hinsides alle jordiske Grænser, gælder det dog forhaabentlig om dem alle, at de fra deres Skoletid har hentet nogen Næring for Livet og lyse Minder om godt Kammeratskab og andre Værdier, knyttet til Bygningen, der gæstfrit tog imod dem som smaa og husede dem gennem Barndomsaarene. Vi føler Trang til i Mærkeåret at sende saa mange af dem, grønne som graa, der maatte læse disse Linier, en Hilsen fra deres gamle Skole, idet vi samtidig beder dem bæbre over med os, hvis de blandt de mange Navne, her er fremdraget, maaske netop savner det, der for dem kom til at betyde mest.

Ogsaa de mange Forældre, der betroede Skolen deres Børn, sendes herigennem en Hilsen og Tak for al udvist Tillid.

Nexø Realskole glider da nu som en prøvet Sejler under gode Auspicer ind i en ny Fremtid. Vi tør derfor — efter vort lille Tilbageblik — fastholde Haabet om, at den gamle Skude, der fik saa dygtig en Start, og som trods adskillig Modbør, usigtbart Vejr og drøj Sø hidtil har klaret Pynten, endnu i mange Aar maa holde Kursen støt og Skroget flot til fortsat at ruste ny og nyere Ungdom til videre Sejlads i andre Farvande.

A. JENSEN

NEXØ REALSKOLE
TEKNISK SKOLE

REALSKOLEN og SEMINARIEBYGNINGEN
set fra Skolehaven.

SKOLENS BESTYRELSE 1936

Realskolens Bestyrelse bestaar af nedenstaaende 5 Medlemmer:

1. Bygmester Johs. Munch, Formand
2. Skomagermester C. Jørgensen
3. Apoteker A. Harild
4. Motorpasser M. Jensen
5. Gaardejer Holger Koefoed, Bodilsker

Af disse er de to første valgt af Haandværker- og Industri-foreningens Bestyrelse, de to følgende af Nexø Byraad, mens Nr. 5 repræsenterer Elevernes Forældre.

LÆRERFORHOLD 1935 - 36.

Navn	Ansættelsesdato	Uddannelse	Hovedfag
Skolebest. A. Jensen 29 ugtl. Timer	10/2 1921	cand. phil., Lærer, Sprogkursus	Dansk, Tysk, Fransk
Fru H. Echsteen 35 ugtl. Timer	1/8 1908	Alm. Forbeks., Læ- rerindeeksamen, Aars- kursus i Engelsk	Dansk, Engelsk
Lærer A. Bjerre 36 ugtl. Timer	1/8 1911	Sløjdlærereks., Kur- sus i Gymn., Sang, Tegning	Religion, Skrivning Tegning, Gymnastik, Sløjd, Sang
Fru L. M. Jensen 35 ugtl. Timer	1/8 1921	Alm. Forbeks., Læ- rerindeeksamen, Kur- sus i Gymn., Sang	Historie, Regning & Matematik, Gymnastik
Lærer R. Christensen 36 ugtl. Timer	1/8 1934	Realeks., Lærereks. Mtmk. Artium	Geografi, Natur- historie, Fysik
Fru D. Borges 4 ugtl. Timer	1/8 1925	Praktisk Uddannelse	Haandgerning

TIMEFORDELING 1935 - 36.

Fag	Religion	Dansk	Engelsk	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Naturhistorie	Fysik	Regning	Matematik	Skrivning	Tegning	Gymnastik	Sløjd	Haandgerning	Sang	Ialt
1. M. D. P	2	5	5	»	»	2	2	2	2	5	»	2	2	3	2	2	2	36
2. M. D. P	2	4	3	5	»	2	2	2	2	3	2	1	1	3	2	2	2	36
3. M. D. P	2	4	3	4	»	2	2	2	2	3	4	1	1	3	2	2	1	36
4. M. D. P	1	4	4	4	»	3	2	2	2	3	4	»	2	3	2	2	»	36
Realkl.	»	4	5	3	5	3	2	2	2	3	4	»	»	3	»	»	»	36

SKOLENS ELEVER

PR. 1. MAJ 1936

Realklassen.

1. Grethe Bjerre (Lærer A. B.).
2. Ernst Erthmann (Bestyrer M. J. E.).
3. Erik Frederiksen (Møbelhandler V. F.).
4. Peter Hald (Arbmd. A. H.).
5. Kaj Hansen (Snedkerm. M. H.).
6. Jørn Klindt-Jensen (Forstander A. J.).
7. Andreas Lamdrup (Dommer H. G. L.).
8. Helvig Larsen (Malerm. L. L.).
9. Werner Lund (Maskinmester N. Kr. L.).
10. Vagn Munch (Skrædderm. Aa. M.).
11. Erik Munk (Arbmd. J. M.).
12. Johannes Holm Petersen (Maskinm. G. J. P., Kbn.).
13. Else Rømer (Maskinmester A. R.).
14. Gunhild Schou (Bestyrer W. S.).

4. Msk.-Kl.

1. Mogens Falck (Bagerm. A. F.).
2. Hans Harild (Apoteker A. H.).
3. Johannes Holm (Rentier H. H.).
4. Troels Ipsen (Malerm. Chr. I.).
5. Grete Jensen (Gaardejer Conr. J., Ibsker).
6. Sonja Bech Jensen (Fyras. H. S. J., Poulsker).
7. Tage Jensen (Sømand S. J.).
8. Georg Johnson (Propriet. C. J., Bodilsker).
9. Vibeke Johnson (— — —).
10. Henning Jørgensen (Skomagerm. C. J.).
11. Johannes Kofoed (Bygmester P. L. K.).
12. Kirsten Lamdrup (Dommer H. G. L.).
13. Inger-Lise Larsen (Brygmester A. L.).
14. Anny Lindahl (Fabrikant C. L.).
15. Helge Lorenzen (Urmager O. L.).
16. Anker Due Madsen (Handlende Fru M.D.M.).
17. Hjørdis Møller (Snedkerm. K. A. M., Bodilsker).
18. Bodil Sonne Nielsen (Lærerinde Fru E. S. N.).
19. Gunnar Bech Pedersen (Autovognmd. A. P.).
20. Johannes Pihl (Kbmd. C. Chr. P.).
21. Elna Wilhelmsen (Lokomotivfyrbøder F. W.).

3. Msk.-Kl.

1. Erik Clausen (Styrmænd I. C.)
2. Kaj Due (Kbmd. A. D.)
3. Nanna Funch-Nielsen (Førstelærer O.N., Aaker).
4. Jørn Funk (Kbmd. A. F.).
5. Arboe Sonne Hansen (Brugsfb. S.H., Pedersker).
6. Ejler Holm (Referent P. H.).
7. Hans Ipsen (Slagterm. Chr. I., Østermarie).
8. Harald Ipsen (Gaardejer H. P. J., Ibsker).
9. Henning Jakobsen (Elektricitetsarb. J. J.).
10. Bjarne Bech Jensen (Fyras. H.S.J., Poulsker).
11. Dorothea Johansen (Sognepræst O.J., Bodilsker).
12. Verner Jørgensen (Enkefru K. J.).
13. Philip Kofoed (Gaardejer H. K. Bodilsker).
14. Lilli Kofoed (Malermester R. K.).
15. Gunnar Lindahl (Murer I. H. L.).
16. Gunner Olesen (Pastor O. O.).
17. Anne-Lise Skovgaard (Vognmd. A. S.).
18. Aase Thomsen (Bødker H. Jørgensen).

2. Msk.-Kl.

1. Mary Andersen (Maskinpasser H. C. A.).
2. Sonja Andersen (Blikkenslager Aa. A.).
3. Karen Erthmann (Bestyrer M. J. E.).
4. Gothilf Hansen (Smedem. A. H., Bodilsker).
5. Kjeld Hansen (Avlsbr. Joch. H., Bodilsker).
6. Birthe Harild (Sparekassedirektør N. E. H.).
7. Arne Holm (Snedker J. H.).
8. Børge Holm — —).
9. Elmer Ipsen (Enkefru K. Drejer, Bodilsker).
10. Rene Jacobsen (Maskinmester A. J.).
11. Esther Jessen (Telefonistinde D. B.).
12. Ruth Larsen (Malerm. L. L.).
13. Harry Lindahl (Fabrikant C. L.).
14. Erik Ljungbeck (Skrædder Aa. L.).
15. Hans Ancher Munch (Gaardej. Hj. M., Poulsker).
16. Bernt Møller (Snedkerm. K. A. M., Bodilsker).
17. Jørn Lau Møller (Avlsbr. H. L. M., Aaker).
18. Ruth Nielsen (Vognmd. R. N.).
19. John Poulsen (Smedem. H. E. P.).
20. Inger Schou (Bestyrer W. S.).
21. Meta Sørensen (Enkefru O. S.).

1. Msk.-Kl.

1. Erna Clausen [Styrmænd I. C.].
2. Oluf Clausen [Rentier H. J.].
3. Johanne Hansen [Sogneraadsm. H. Fr. H. Bodil.].
4. Annalise Jacobsen [Købmand G. J.].
5. Elna Jensen (Gaardj. G. J., Poulsker).
6. Mogens Bech Jensen [Fyras. H. S. J., Poulsker].
7. Preben Johnson [Proprietær C. J., Bodilsker].
8. Annalise Kofoed [Bygmester P. L. K.].
9. Birta Kofoed [Malermester R. K.].
10. Bodil Kofoed-Larsen [fhv. Lokomotivf. K. L.].
11. Poul Larsen [Frisør H. L.].
12. Lilly Lassen [Betonstøber H. L.].
13. Aase Mikkelsen [Mælkehdl. H. A. M.].
14. Hedevig Munch [Gaardej. Johs. M., Ibsker].
15. Børge Olesen [Pastor O. O.].
16. Ruth Olsen [Avlsbruger L. M. O.].

SKOLEPENGE OG FRIPLADSTILSKUD 1935-36

Den maanedlige Skoleafgift pr. Elev har udgjort for

1. Mellemskoleklasse	15	Kr.
2. —	16	—
3. —	17	—
4. —	18	—
Realklassen	20	—

I Søkendmoderation er fradraget 25 p. Ct. for hver Broder eller Søster.

Fripladstilskud er i det forløbne Aar ydet af Staten med Kr. 5410,00 af Bornholms Amt med Kr. 597,00 og af Nexø Kommune med Kr. 2808,00 (dvs. 26 halve Fripl.). For egen Regning har Foreningen bidraget med Kr. 480,00.

N E X Ø
GORNITZKAS BOGTRYKKERI
1 9 3 6